

Çocuk Hakları Çalıştayı Sonuç Raporu

Kayseri Kent Konseyi – Çocuk Hakları Çalışma Grubu tarafından düzenlenen bu çalıştay, çocuklarımızın eğitim, sağlık, güvenlik ve sosyal haklarının yerel düzeyde nasıl güçlendirilebileceğini ele almaktadır. 20 Kasım 2025 tarihinde gerçekleştirilen çalıştay, çok paydaşlı bir yaklaşımla Kayseri'nin çocuk dostu bir kent olma yolculuğunda önemli bir adım teşkil etmektedir.

Çalıştayın Temel Amacı ve Kapsamı

Neden Bu Çalıştay?

Kayseri ilinde çocukların karşılaştığı sorunları çok paydaşlı bir yaklaşımla ele almak, mevcut riskleri görünür kılmak ve yerel düzeyde uygulanabilir çözüm önerileri geliştirmek bu çalıştayın temel hedefidir.

Çocuk hakları yalnızca hukuki bir metin değil; yerel yönetimler, kamu kurumları, sivil toplum ve akademi tarafından birlikte hayata geçirilmesi gereken bütüncül bir sorumluluk alanıdır. Bu anlayışla hareket ederek, Kayseri'de yaşayan her çocuğun haklarına eksiksiz erişebilmesini amaçlıyoruz.

Katılımcı Kurumlar ve İşbirliği Ağı

Üniversiteler

Akademik perspektif ve araştırma desteği

Millî Eğitim

Eğitim politikaları ve uygulama deneyimi

Sağlık Kurumları

Çocuk sağlığı hizmetleri ve koruyucu yaklaşımlar

Belediyeler

Yerel hizmetler ve altyapı desteği

Baro Temsilcileri

Hukuki koruma ve danışmanlık

Sivil Toplum

Toplumsal destek ve farkındalık çalışmaları

Çalıştaya üniversiteler, Millî Eğitim Müdürlüğü, sağlık kurumları, belediyeler, baro temsilcileri, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları, öğrenciler ve akademisyenler katılmıştır. Bu çeşitlilik, çocuk haklarına çok boyutlu bakmamızı ve bütüncül çözümler geliştirmemizi sağlamıştır.

Beş Tematik Çalışma Grubu

01

Eğitim Hakları Grubu

Eğitime erişim, fırsat eşitliği ve okul başarısını etkileyen faktörler

02

Sağlık Hakları Grubu

Fiziksel sağlık, beslenme, hijyen ve ruh sağlığı hizmetleri

03

Güvenlik Grubu

Fiziksel güvenlik, siber güvenlik, zorbalık ve afet hazırlığı

04

Sosyal Haklar Grubu

Sosyal destek mekanizmaları, dezavantajlı gruplar ve fırsat eşitliği

05

Katılım ve Dijital Haklar Grubu

Çocuk katılımı, dijital güvenlik ve dijital okuryazarlık

Her grup, ilgi ve uzmanlık alanlarına göre oluşturulmuş; yapılandırılmış tartışmalar eşliğinde sorun alanlarını belirlemiş ve çözüm önerileri geliştirmiştir.

Temel İlkelerimiz: Hak Temelli Yaklaşım

BM Çocuk Hakları Sözleşmesi

Uluslararası standartlara uyum ve çocukların temel haklarının korunması

Çocukların Yüksek Yararı

Tüm kararlarda çocuğun en iyi çıkarının öncelikli olması

Ayrımcılık Yasağı

Her çocuğun eşit muamele görme ve fırsatlara erişim hakkı

Katılım Hakkı

Çocukların kendilerini ilgilendiren konularda görüş bildirme hakkı

Yaşama ve Gelişme Hakkı

Çocukların fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimlerinin desteklenmesi

Eğitim Hakları

Sorunlar ve Çözüm Yolları

Eğitimde Karşılaşılan Temel Sorunlar

Risk Faktörleri

Kayseri'de çocukların eğitim yaşamını olumsuz etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Yoksulluk, eğitime erişimi ve devamını doğrudan tehdit ederken, göç kaynaklı uyum sorunları çocukların okul başarısını düşürmektedir. Aile içi sorunlar ve dijital bağımlılık ise öğrenme motivasyonunu zayıflatmaktadır.

Okullar arasındaki imkân farklılıkları fırsat eşitsizliğini derinleştirmekte; bazı okullar modern donanıma sahipken diğerleri temel ihtiyaçları karşılamakta zorlanmaktadır. Risk altındaki çocuklarda devamsızlık ve okul terk riski belirgin biçimde yüksektir.

Yoksulluk ve Göç

Temel ihtiyaçlar ve uyum sorunları

Fırsat Eşitsizliği

Okullar arası imkân farklılıkları

Dijital Bağımlılık

Ekran süresi ve öğrenme motivasyonu

Eğitim Hakları: Çözüm Önerileri ve Paydaşlar

Destek Programları

Dezavantajlı bölgelerde okul destek programlarının yaygınlaştırılması ve akademik başarıyı artırıcı uygulamalar

Rehberlik Hizmetleri

Okul temelli psikososyal destek sistemlerinin güçlendirilmesi ve öğrenci takip mekanizmaları

Dijital Farkındalık

Ekran süresi yönetimi ve dijital okuryazarlık eğitimlerinin müfredata entegrasyonu

Sorumlu Paydaşlar

- İl Millî Eğitim Müdürlüğü
- Belediyeler
- Üniversiteler
- Sivil Toplum Kuruluşları

Kritik Not: Eğitim hakkının korunması için tüm paydaşların koordineli çalışması ve kaynakların adil dağıtımı şarttır.

Sağlık Hakları

Koruyucu Sağlık ve Ruh Sağlığı

Çocuk Sağlığında Tespit Edilen Sorunlar

Hijyen Eksikliği

Aile ve çocukların konuya ilişkin bilgisizliği ve farkındalık eksikliği, hijyen davranışlarını olumsuz etkilemektedir.

- Temel hijyen alışkanlıklarının kazandırılması
- Okul ve aile ortamında hijyen standartları

Beslenme Sorunları

Yetersiz beslenme ve obezite, ekonomik durum, emosyonel faktörler ve sağlık sistemindeki eksiklikler nedeniyle yaygınlaşmaktadır.

- Sağlıklı beslenme alışkanlıkları
- Aile-diyetisyen iş birliği

Yapısal Eksiklikler

Doktor ve hemşire sayısının yetersizliği, hastane yönetim süreçlerindeki aksaklıklar ve hizmet sunumunda düzenleme ihtiyacı kritik sorunlardır.

- Sağlık personeli istihdamı
- Hizmet süreçlerinin iyileştirilmesi

Ruh Sağlığı

Çocuk ve ergen ruh sağlığında özellikle zorbalıkla ilişkili sorunlar öne çıkmaktadır. Erken müdahale ve psikososyal destek kritik önem taşımaktadır.

- Zorbalıkla mücadele programları
- Erken yönlendirme sistemleri

Sağlık Hakları: Kapsamlı Çözüm Önerileri

Okul Sağlığı Hemşireliği

Okul temelli koruyucu sağlık hizmetlerinin güçlendirilmesi ve okul sağlığı hemşireliğinin yaygınlaştırılması

Personel Eğitimi

Öğretmen ve okul personelinin hijyen, beslenme ve erken belirti fark etme konularında bilgilendirilmesi

Aile-Okul İşbirliği

Sağlıklı beslenme süreçlerinin desteklenmesi ve ailelerin düzenli diyetisyen desteği alması

Psikososyal Destek

Zorbalıkla mücadelenin sağlık boyutuyla ele alınması ve erken yönlendirme mekanizmaları

Dijital Sağlık İletişimi

Sosyal medya ve dijital alanda yürütülen sağlık iletişimi çalışmaları yetersizdir. Görünürlük ve içerik üretiminin artırılması, genç nesle ulaşmak için kritik öneme sahiptir.

Erken Teşhis ve Bilgilendirme

Öğrenci, öğretmen ve ailelere yönelik erken belirti farkındalığı ve sağlık okuryazarlığı eğitimlerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Yerel Uygulama Potansiyelleri: Sağlık

1

Okul Sağlığı Yeniden Yapılandırma

Okul yönetimleri, İl Sağlık Müdürlüğü ve üniversitelerin iş birliğiyle okul sağlığı hizmetlerinin kapsamlı bir biçimde yeniden düzenlenmesi

2

Pilot Programlar

Koruyucu sağlık, beslenme ve ruh sağlığı temalarında belediye-üniversite-okul üçlüsünde pilot uygulamaların başlatılması

3

Dijital Kampanyalar

Sosyal medya ve dijital mecralarda yerel kurumların ortak sağlık okuryazarlığı kampanyaları düzenlemesi

Bu uygulamalar, Kayseri'de çocuk sağlığı alanında somut iyileştirmeler sağlayacak ve diğer illere model oluşturabilecek niteliktedir.

Güvenlik

Fiziksel ve Dijital Ortamda Çocuk Güvenliğı

Güvenlik Alanında Tespit Edilen Riskler

Kent Güvenliği ve Okul Çevresi

Okul çevrelerinde trafik güvenliği ciddi risk oluşturmaktadır. Yaya geçidi yetersizliği, hız ihlalleri, servis ve okul giriş-çıkış saatlerindeki yoğunluk çocukların güvenliğini tehdit etmektedir.

Fiziksel çevre güvenliği açısından da sorunlar mevcuttur: aydınlatma eksikliği, metruk alanlar ve güvenli olmayan güzergâhlar çocukların okula gidiş-gelişlerini riskli hale getirmektedir.

Zorbalık ve Dijital Şiddet

Okul içi ve okul çevresinde akran zorbalığı yaygın bir sorundur. Bunun dijital uzantısı olarak siber zorbalık ve dijital şiddet, çocukların güvenlik algısını zayıflatmakta ve psikososyal iyi oluşlarını olumsuz etkilemektedir.

- **Trafik Güvenliği**

Yaya geçidi, hız kontrolü, servis düzeni

- **Aydınlatma**

Okul çevresi ve güzergâh aydınlatması

- **Metruk Alanlar**

Güvenli olmayan bölgelerin tespiti

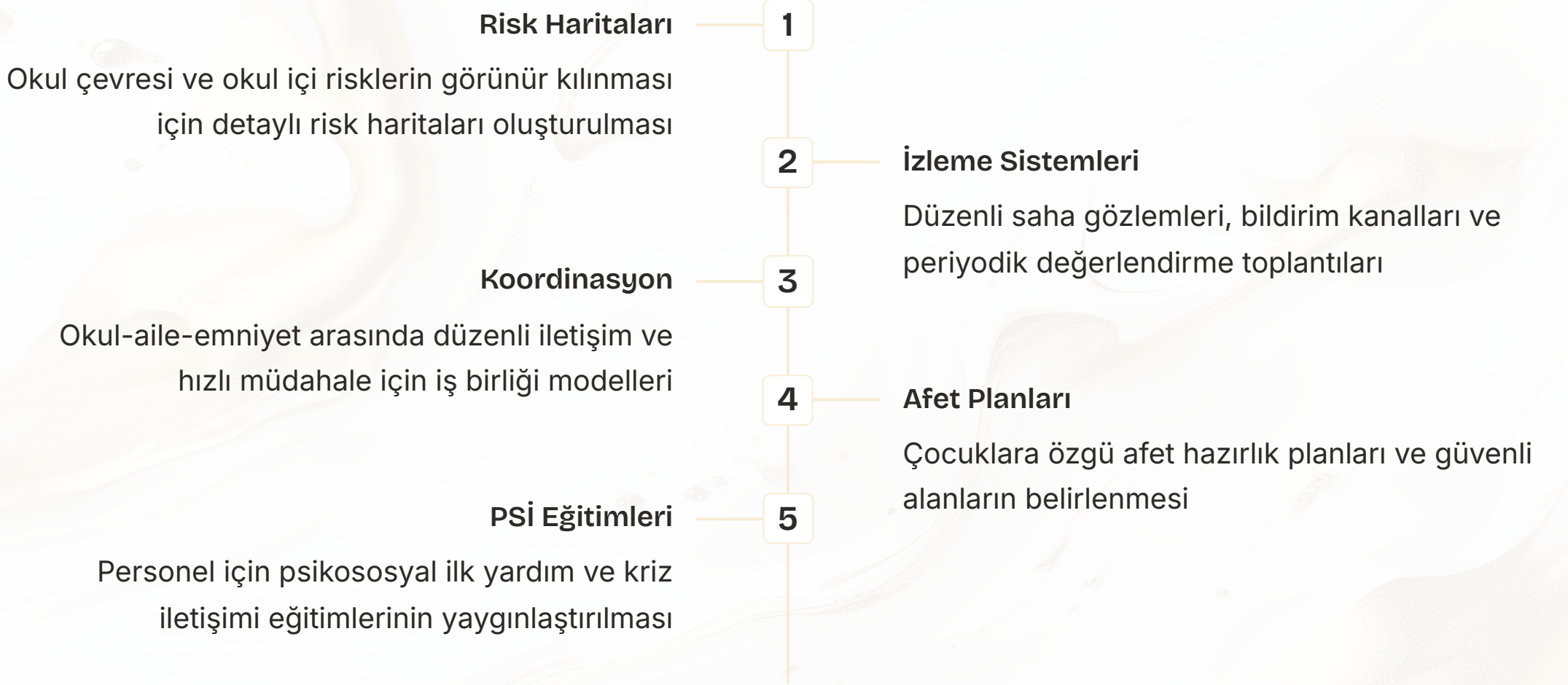
- **Akran Zorbalığı**

Okul içi ve çevresinde fiziksel şiddet

- **Siber Zorbalık**

Dijital ortamlarda taciz ve şiddet

Erken Uyarı ve Afet Hazırlığı

Afet ve acil durumlarda çocukların korunması için okul personeli ve saha paydaşlarına yönelik kapsamlı eğitim programları düzenlenmelidir. Tahliye, toplanma alanı düzeni, refakat/ayrılma durumları ve güvenli alanlar çocuk odaklı biçimde yapılandırılmalıdır.

Sosyal Haklar

Fırsat Eşitliği ve Kapsayıcılık

Sosyal Haklarda Sorunlar ve Dezavantajlı Gruplar

Temel Sorun Alanları

Çocukların sosyal haklara erişiminde, ailelerin çocuk hakları konusunda bilgi ve farkındalık eksikliği temel sorun olarak öne çıkmaktadır. Çocukların karar süreçlerinde görüşlerinin alınmaması, katılım hakkının pratikte zayıf kalmasına neden olmaktadır.

Eğitimde fırsat eşitsizliği, kalabalık sınıflar, yetersiz kadro ve fiziksel koşullar çocukların eşit eğitim hakkına erişimini engellemektedir. Ulaşım, beslenme ve temel ihtiyaçlar gibi alanlarda yapısal sorunlar sosyal haklara erişimi ciddi biçimde kısıtlamaktadır.

Dezavantajlı Çocuk Grupları

- Çalışan Çocuklar
- Sevgi Evlerinde Kalan Çocuklar
- Engelli Çocuklar
- Eğitimden Yoksun Kız Çocukları
- Göçmen/Mülteci Çocuklar

Sosyal Destek Mekanizmaları ve Öneriler

Aile Eğitimleri

Anne-baba eğitimlerinin yaygınlaştırılması ve devlet tarafından ekonomik desteklerin artırılarak ailelerin güçlendirilmesi

Uzman Desteği

Okul, mahalle ve sağlık kurumlarında çocuğu yakından takip eden psikolog, PDR ve sosyal hizmet uzmanı sayısının artırılması

Dil Destek Programları

Göçmen ve mülteci çocuklara yönelik dil destek programları, eğitim ve burs imkânlarının güçlendirilmesi

Mahalle Bazlı Takip

Mahalle düzeyinde çocukların takip edildiği ve ihtiyaç sahiplerinin yönlendirildiği sistemlerin kurulması

Erişilebilir Alanlar

Engelli çocuklar için sosyal alanların erişilebilir biçimde düzenlenmesi ve güvenli, kapsayıcı etkinliklerin artırılması

Güvenli Sosyal Alanlar

Kayseri genelinde özellikle köy ve kasabalarda gönüllülerle çocuklara yönelik düzenli etkinliklerin yapıldığı güvenli alanların çoğaltılması

Katılım ve Dijital Haklar

Çocuk Katılımı ve Dijital Güvenlik

Dijital Haklar: Riskler ve Fırsatlar

Dijital Dünya: İki Yönlü Bir Alan

Dijital dünya, faydalı ve zararlı içeriklerin ayrımı yapılmadan her şeye erişimi mümkün kılan, bu nedenle hem büyük fırsatlar hem de ciddi riskler barındıran bir alandır. Çocukların dijital ortamda karşılaştığı başlıca riskler arasında siber zorbalık, yaşa uygun olmayan içeriklere erişim, denetimsiz oyun ve platformlar, düşük dijital okuryazarlık ile mahremiyet ihlalleri yer almaktadır.

Çocuk Katılım Mekanizmaları

Karar alınacak konularda çocuğa ne hissettiğinin sorulması, çocuğun görüşlerinin önemsendiğinin hissettirilmesi kritik önem taşımaktadır. Çocuğun katılımı sembolik değil, etkili biçimde kurgulanmalıdır. Çocuk meclisleri ve okul temelli katılım modellerinin güçlendirilmesi bu alanda önemli bir adımdır.

Siber Zorbalık

Dijital ortamlarda taciz ve şiddet

Uygunsuz İçerik

Yaşa uygun olmayan erişim

Düşük Okuryazarlık

Dijital becerilerin yetersizliği

Mahremiyet İhlali

Çocuk görsellerinin paylaşımı

Kritik Öneriler

1

Dijital Farkındalık Eğitimi

Müfredatta dijital medya ve dijital güvenlik eğitimlerinin yaygınlaştırılması

2

Dijital Ebeveynlik

Ebeveynlerin dijital okuryazarlığının artırılması ve bilinçli ebeveynlik yaklaşımları

3

Kontrollü Erişim

Dijital erişimin kontrollü ve koruyucu biçimde sağlanması için kurumlar arası iş birliği